სახალხო გაზეთი

№ 369 ხუთშაბათი, 4 აგვისტო, 1911 წ. წელიწადი მეორე. № 369

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ., უკანასკნელზე—10 კაპ. სხვა ადგილებიდან გაგვახლის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კაპ., უკან—10 კაპ. სამკლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო ჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „სოლრაპან“-ში, მადათოვის კუნძულზე და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და ე. მეტცლ და ამხ—ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. ხიტროვოსა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მოხსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—პირუის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთის“ რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე გვიან-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3—მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები ხულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრ ობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, გვიან-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: სახალხის ქ., დ. ხ. ხარაჯიშვილის სახლი, მისაკალი ეზოდან.

ფოსტის ადრესი: წერილებისთვის და ფულისთვის Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газета“ п. ящ. 190.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური.

დამატებანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

„სახალხო გაზეთი“-ს ხელის მომწერთა საყურადღებოთ:

მოვაგონებთ ჩვენ ხელის მომწერთ, რომ ყოველ თვის დამდეგიდან, ვისაც ხვედრი ფული იმ დროსთვის არა აქვთ წარმოდგენილი—გაზეთი აღარ გაეგზავნებათ.

გაზეთის ფასი დამატებიანათ ტფილისში და მის გარეთ აღნიშნულია პირველ სტრიქონზე და საზღვარ გარეთისა—მეორე სტრიქონზე:

წლ.	11 თვ.	10 თვ.	9 თვ.	8 თვ.	7 თვ.	6 თვ.	5 თვ.	4 თვ.	3 თვ.	2 თვ.	1 თვ.
8. 50.	8. —	7. 50.	6. 90.	6. 20.	5. 50.	4. 80.	4. —	3. 20.	2. 40.	1. 60.	— 80.
12. 3.	11. —	10. —	9. —	8. —	7. —	6. —	5. —	4. 50.	3. 50.	2. 50.	1. 25.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური

დამატებიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპეიკი.

ადრესის გამოსაცვლელი ფასი 40 კაპ.

წლიურ ხელის მომწერს გაზეთის ფასი შეუძლიან გადაიხადოს ნაწილ-ნაწილადაც: ხელის მოწერის დროს 3 მან., 1 მარტისთვის 2 მან. 1 მაისისთვის 2 მან. და 1 ივლისისთვის 1 მან. 50

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან და არა ნაკლებ ერთი თვისა.

ჰეტერბურგელი რუსული ცირკი
ქ-ნ ე. ბ. ჩუმაკოვის ამხ.

მიხეილის ქუჩაზე, მუშტაიდის მახლობლად, ხუთშათს, 4 აგვისტოს,

დიდი ბრწყინვალე წარმოდგენა

სამს საუკეთესო განყოფილებად.

მონაწილეობს მთელი დასი და ახლად ჩამოსული არტისტი ქალ-ვაჟნი. დღეს მეოთხე დღეა შესანიშნავ **მხიარული ფალავან - ქალთა ჭიდაობისა,** ფრანგულ-რუსულს შვეიცარული, ცნობილ-პორტსმენ **8 გ. ბორისოვის** ხელმძღვანელობით. **ფულის ჯილდოს მაგიერ საპატიო შარფი და ოქრო-ვერცხლის medal-ები.** ჯერ მხოლოდ 10 ახალი **ფალავანი-ქალი** ჩამოვიდა, რომელნიც ტფილისში არასოდეს არა ყოფილან.

დღეს სამი საინტერესო ჭიდაობა.

ბილეთების დაწყებამდე ფალავან-ქალთა ზეიმით გამოსვლა. ჭიდაობა საღამოს 10 ნახ. ს. დაიწყება, წარმოდგენა საღ. 8 ნახ. ს. დაწყრილებით აფიშებსა და პროგრამებში. **ანონსი:** შემდეგი წარმოდგენა შაბათს, 6 აგვისტოს. (1.1424.1)

გამოვიდა და იყიდება

ა. ჯოლრჯაძის თხზ. მე-2 წ.

„ჩვენი საზოგადოებრივნი“

ფასი ოთხი აბაზი (ავტორის სურათით და წინასიტყვაობით).

იყიდება აგრეთვე ამავე ავტორის თხზ. 1-ლი წ.

„ეროვნულ პროგლემის გარშემო“

ფასი 75 კაპ. (10—6)

ამ მოკლე ხანში დაიბეჭდება და ცალკე წიგნად გამოვა

ბ. ახოსპირელის

დრამატიული პოემა

ოვენება და სიყვარული

გამოცემა **მიხაკო ლალიძისა.** (10—1403—01)

საპურთალოზე **მშვენიერ ალაგას,** ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის მახლობლად დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ოთხ-კუთხ საკენი 80 კ.-დან. მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე თაქთაქიშვილს, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე, საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. (წ.—1147—107)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

გაფართოებულია და სტაციონალური განყოფილება

მოწყობილია 50 საწოლით.

განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

ქსენიევის ქუჩა, საკუთარი სახლები № 7, ვეტცელის“ სასტუმროსთან. ტელეფონი № 509.

სტაციონარულ ავადმყოფთა მიღება ყოველ თვის შეიძლება დღე და ღამეც. საამბულატორო ავადმყოფებს მიიღებენ სპეციალისტი ექიმები:

ბედევანიშვილი ვ. ა. ნერვ. და ელექ., ორშ., და პარ. 10½—11 ს.

ბებოიანი რ. ს.—შინაგ. და ნერვებ. ყოველ დღე 1—2 ს.

მიღელაშვილი გ. გ. შინ., სამშ. და შაბ. 10—12 ს.

ქიქოძე ტ. ს. შინაგანი. ორშაბათობით და ოთხშაბ. 9—10 ს.

მანსვეტოვი ვ. ვ. შინ., ორშ., ოთხშ., პარასკ. 2—3 ს.

მუსხელიშვილი ვ. ს.—თვალისა, ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½ საათ., **დროებით წასულია.**

მზარეულიანი ვ. ი.—კანისა და ვენერ. ყოველ დღე, კვირის გარდა, 1—1½ ს.

მეღლიშვილი. ნ. ვ. ქირურ. და დიდაკაც. ყოველ დღე 10—12 ს.

მიქელაძე შ. ა.—შინაგან და ბავშვ. ყოველ-დღე 12½—1 ს.

ორემბოვსკი ნ. ს.—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა. ორშაბ., სამშაბ., ხუთშაბ. და პარასკ. 12—1 ს.

ფირადოვი რ. ბ. ქირურ. ცისტოსკოპია და საშარდე მილების კატეტერ. ყოველ დღე 12—1 ს.

ვესელოვსკაია ნ. ნ.—ქირურგ. ავად. ყოველ დღე 2—3 საათ.

ოსელიანინა—ქალ. ავად., ორშაბ. ოთხშ., პარასკ., კვირა 11—12 საათ.

ყალამფაროვი—ნერ., ელექტრო-ტერაპ., ოველდღე 2—3 საათ.

კუნეებში შეუშხაპუნებენ და ძარღვებში შეუშვებენ „606“-სს

საღამოს 6—7 საათამდე.

კონსულტაცია, მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ოპერაცია, ანალიზი, ჰიპნოზი, ძიძებისა და მოსამსახურეთა გასინჯვა შეთანხმებით. სიფილისის (ათაშანგის) გამოკვლევა სისხლში ჰროფ. ვასსნარის შრატით. შარდის სადენთა ცისტოსკოპია და კატეტერიზაცია. (წ.—1248—78)

ტფილისი, 4 აგვისტო

ბავშვური საქმე. კარგა ხანია დეპუტატთა საკრებულოს მოდვაწეთ აზრადა აქვთ რუსულ გაზეთის გამოცემა. ეს აზრი რაოდენადმე კიდეც განახორციელეს „ზაკავკაზიე“-ს დაარსებით. ჩვენ ყოველთვის წინააღმდეგი ვიყავით ქართველების მიერ დაარსებულ რუსულ გაზეთებისა და საჭიროების დაგვარად კიდეც ვაცნობდით მკითხველებს ჩვენს თვალსაზრისს ამ საგნის შესახებ. სანამ რუსულ გაზეთის გამოცემა კერძო ინიციატივას შეადგენდა, ჩვენ შეგვეძლო მხოლოდ პრინციპიალურად შეგვეხედა ამ საქმისთვის და მის წინააღმდეგ პრინციპიალურ ხასიათის მოსაზრებანი წარგვედგინა. მაგრამ დღეს, როდესაც რუსულ გაზეთის გამოცემა საზოგადოებრივ საკითხადა ხდება, იძულებულნი ვხდებით ცოტა სხვანაირად შევხედოთ საკითხს.

მიმდინარე წლის თავად-აზნაურთა საზოგადო კრებას მოხსენდა საკითხი რუსულ გაზეთის გამოცემის შესახებ. იყვნენ მომხრენი ამ გაზეთისა, იყვნენ მოწინააღმდეგენიც. მიუხედავად ამისა, კრებამ მაინც კატეგორიულად არ გადასწყვიტა საკითხი და დეპუტატთა საკრებულოს დაავალა დასაბუთებულ მოხსენების წარმოდგენა შემდეგი კრებისთვის.

გავიდა ხანი და საზოგადოებაში ხმა გავრცელდა, დეპუტატთა საკრებულოს აზრადა აქვს გამოსცეს ინტერნაციონალური გაზეთი და ამ მიზნის განსახორციელებლად სხვა და სხვა ეროვნებათა წარმომადგენლების თანბირსა ჰქართავსო. როგორც გაზეთებიდანაცა სჩანს, დეპუტატთა საკრებულოს მართლაც გუმართავს ასეთი თათბირი. რა ათათბირეს, ვინ რანაირი აზრი გამოსთქვა, ჩვენ არ ვიცით, მაგრამ რა განზრახვა აქვთ თვით დეპუტატთა საკრებულოს მესვეურთ, ეს ყველასათვის ცხადია.

საერთო გაზეთი კავკასიისთვის, აი ის მთავარი აზრი, რომელიც ასულდგმულებს ჩვენ ახალ ტიპის ინტერნაციონალისტებს. რა თვალსაზრისითაც უნდა შეხედოთ ამ აზრს, მაინც ბავშვურადა და ფანტასტიურად გეჩვენებათ. გაზეთის გამოსაცემად ძარტო სურვილი არა კმარა. საჭიროა რაიმე მამოძრავებული დედა-ზრი, რომელიც საფუძვლად დაედება გაზეთს, საჭიროა გამოძებნა საერთო ინტერესებისა, ეროვნული და საზოგადოებრივი ძალთა განწყობილება კი ჩვენში იმნაირია, რომ ერთი და იგივე გაზეთი ვერას გზით ვერ გადაიქცევა სხვა და სხვა საზოგადოებრივ ჯგუფთა აზრების გამოხატველად. რატომ ბინდათ ერთს კილოზე აალაპარაკოთ ქალაქის თვით-მმართველობაში მოკალათებული სომხები და ქართველები? ეს ხომ შეუთანხმებელი ელემენტებია! მომავალი ორგანო, თუ იგი განხორციელდა, რაც ჩვენ ძალიან საეჭვოდ მიგვაჩნია, ყოველად უპრინციპო და ორპოფ პოზიციაზე იდგება. იდეურს საფუძველს მოკლებული, იგი ვერც ერთს საერ-ბოროტო საკითხს იმნაირად ვერ გააშუქებს, რომ მის გარშემო დაბუდებულ ჭკუათა ჭრელი ხროვა დაკმაყოფილოს. სხვა და სხვა მიმართულებათა, სხვა და სხვა გულის ზრახვათა მქონე ელემენტს გაზეთი ვერ გააერთიანებს.

მაგრამ თავი დავანებოთ ამ იდეურს მხარეს: პრაქტიკულადაც იგი განუხორციელებელია. ოცი ათასი მანეთი, აი ის მაქსიმუმი, რომელიც შეუძლიან გაიღოს თავად-აზნაურობამ. ეს ოცი ათასი მანეთი ერთი წვეთია. იგი ისე დაილევა, რომ გაზეთის მეთაურნი ამოსუნთქვასაც ვერ მოასწრებენ. იმ ტიპის გაზეთისთვის, რანაირის გამოცემასაც ჩვენი თავადიშვილი ინტერნაციონალისტები აპირობენ, საჭიროა ყოველ-წლიური დიდი სუბსიდია. თავად-აზნაურობას კი არსად გააჩნია ისეთი თავისუფალი თანხა, რომ ამიერ-კავკასიის გაზეთს სუბსიდია აძლიოს.

ერთის სიტყვით, როგორც უნდა განიხილოთ ეს საკითხი, მაინც იგი ბავშვურად გეჩვენებათ... აუარებელი ჩამოწიფებული საჭიროებაა, ხალხი, სოფელი უვიცობასა და სიღარიბეში სულსა ჰღაფავს, და ამისთანა დროს რადაც უაზრო და ყოველად უპრინციპო გაზეთისთვის ოცი ათასი მანეთის გადაგდება ისეთი შეუწყნარებელი შეცდომაა, რომელიც დანაშაულობას უდრის. ჯერ კიდევ გვაქვს იმედი, რომ დეპუტატთა საკრებულო ამ დანაშაულობასა და შეცდომას არ ჩაიდენს და ფუქსავატად დაწყებულ საქმეს სათავეშივე მოუღებს ბოლოს...

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდან).

ამ ჟამად რუსის საზოგადოება ძლიერ დაინტერესებულია მოზარდთაობის სამხედრო საქმეში გავარჯიშებით. ამ დღეებში პეტერბურგს ათასობით თავი მოუყარეს ეგრეთ წოდებულ „პოტემშნთა რაზმებს“, რომელთაც აღტაცებაში მოიყვანეს საზოგადოების ერთი ნაწილი თავისი წესწყობით. **„ნოვოე ვრემია“** მაგალითად, სიამით აღნიშნავს:

„...სასიამოვნო სანახავია ყრმათა და მოზრდილთა მწყობრი რაზმები, რომელნიც ჩამოვიდნენ, რათა ხელმწიფეს აამონ. როგორ უცებ გაიზარდა ბავშვთა რაზმები! სჩანს, საომარი წესები მოსწონთ ბავშვებსაც და მოზრდილთაც და იმ მრავალ ოჯახებსაც, რომელნიც მხარში ამ ისდგომიან საქმეს. განსაკუთრებით დიდს შთაბეჭდილებას სტოვებს ადეესისა, თურქესტანისა და ტკინის გზის რაზმები. ჩვენს განაპირა ქვეყნებში უფრო საგრძნობელია ნაციონალური უთანხმოება, იქ ერთობ ცხადად აქვთ წარმოდგენილი უცხოთა მიერ შვიდწროვება, სიხსლი დულს და ახალგაზრდობა სიხარულით ეგებება მოწოდებას მოხალისეთა ჯარის შესადგენად. როდესაც ჩვენს ყოჩაღ სამხრეთელებს ვუცქერით, თამამად შეიძლება ითქვას, ისინი გამარჯვებას მოწყურებულნი, ამ წამშივე მზად არიანმეფის ბრძანებით მტრის სიმაგრეებს ეკვეთნენ... უეჭველია, თუ ამ აზრს შეიგნებენ და სკოლის სათავეში მდგომნიც მათ მხარს მისცემენ, მაშინ მომავალ წელს რუსეთი დაინახავს არა ასეთ შემოთხვევით „პოტემშნებს“, არამედ რუსეთის ყველა სავაჟო სასწავლებელთა მწყობრ რაზმებს.“

თანამედროვე ადამიანიც კი თავის ბავშვობაში ერთი მხრივ მშვენიერი მაგალითია თავისი შორეულ წინაპრების ველურ მდგომარეობისა; ბავშვი უფრო ახლოსდგას პირველყოფილ მდგომარეობასთან და მისი ზნისა და ჩვეულების მიხედვით შეგვიძლიან წარმოვიდგინოთ, თუ რა ცხოვრებას ეწეოდა ჩვენი შორეული წინაპარი. ცხადია, არამც თუ ისტორიულ ხანამდე, არამედ შემდეგაც, ადამიანი მუდამ ომის გუნებაზეა. ადამიანი ბუნებით მეომარია და ამიტომაც ბავშვებიც ასე იჩენენ საომარ წესებისა, ომისა და ჩხუბის სიყვარულს. ბავშვის სიყვარული ჯარისა და ომის მიმართ, მხოლოდ წამპედურობით არ არის გამოწვეული, ეს მის ბუნებასაც შე-

გენსვენებულ გენერალ-მაიორის

თ. დ. ბიოლგი იოლასმის ძის

თარხან-მოურავოვის

მეუღლე, დები, შვილები, რძალი, სიძეები და შვილიან-შვილები უგულითადესს მადლობას ვუძღვნით ყველა იმ დაწესებულებათ, ნათესავ ნაცნობთ, თუ კერძო პირთ, რომელთაც მწუხარე წუთში თანაგრძნობა გამოგვიცხადეს პირადის დასწრებით, წერილობით თუ სამძიმრის დეპეშით. (1—1429—1)

ვასწავლი

ქართულ სიმღერა-ბალოგას

გუნდისთვის

მიღება 1 მარტიდანისთვიდან 15 ენკენისთვემდის. აგენტის მოედანი № 11, სახლი ჩუმოდახოვისა, სამშაბათობით და ხუთშაბათობით 4—6 საათამდის.

(10—1424—2)

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე კანიხა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 2—3 ს. ნაღამ. 6—7 ს. ხუთშაბათოვით მხოლოდ დილით 8—9 ს. კვირაობით ავად. მყოფებს არ იღებს. მოზგოკის ქ. N 4 სახლი გაბაშვილისა. ე)

გამოვიდა და იყიდება

ნ. შიუკაშვილის

4 მოქმედ. დრამა

„მეგობგოგა“.

ფასი ექვსი შაური.

(ავტორის სურათით). (10—6)

ექიმი

გ. მ. ღოღოგერიძე

შინაგანი და ქალთა სნეულებანი.

იღებს ავადმყოფებს საღამოობით, ყოველ-დღე 5—7 საათამდე. კირპიჩნი შესახვევი, № 16, სახ. სვიმონოვისა. (თ—1426—3)

სამკურნალო

ხაეციალისტ სამშაბდრო ექიმებისა გარეგან მოხიარულე ავადმყოფთათვის ვანქის დიდი ქუჩა, N 3. ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად, ტელეფონი N 483.

ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ავადმყოფთა მიღება 9½-დან 5 ს.-დე.

ი. ვ. ახპიახოვი. ცხვირ., ყელ. და ყურისა. ყოველ-დღე 1—2 საათამდე.

ვნუკოვი—ქირურგ. ყოველდღე 12-1 ს.

მანსი—ბავშვთა, შინაგ. ავადმყ. ყოველ დღე, გარდა კვირა უქმისა 1½—3 სათ.

კალამკაროვი—ქალის ავად. ყოველ დღე, გარდა ხუთშაბათისა, 12—1 ს.

უკლადნიკოვი—შინაგ. ავად. ყოველ-დღე 4—5 საათ.

რიდელი—შინაგ. ავად. და ბავშვ. ყოველ დღე, გარდა ხუთშ. და კვირისა 12—1 საათ.

თეთრაძე—სიფ., ვენერ., კან. ყოველ-ღე 1—3 საათ.

ჩუდნოვსკი ი. ნერვ., სულ., ელექტრო-ტერაპია, ყოველ დღე გარდა კვირა-უქმისა 11½—12½ საათ.

რუდენკო—შინაგ. ხუთშაბ. და კვირაობით 3—4 ს.

ვესელოვსკაია ნ. ნ.—ქირურგ. ავად. ყოველ დღე 2—3 საათ.

ოსელიანინა—ქალ. ავად., ორშაბ. ოთხშ., პარასკ., კვირა 11—12 საათ.

ყალამფაროვი—ნერ., ელექტრო-ტერაპ., ოველდღე 2—3 საათ.

კუნეებში შეუშხაპუნებენ და ძარღვებში შეუშვებენ „606“-სს

საღამოს 6—7 საათამდე.

კონსულტაცია, მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ოპერაცია, ანალიზი, ჰიპნოზი, ძიძებისა და მოსამსახურეთა გასინჯვა შეთანხმებით. სიფილისის (ათაშანგის) გამოკვლევა სისხლში ჰროფ. ვასსნარის შრატით. შარდის სადენთა ცისტოსკოპია და კატეტერიზაცია. (წ.—1248—78)

ძუთაისში

ექიმი მ. ი. ჩხენკელი

შინაგან, საბავშვო და საბებიო სნეულებათა. იღებს დილ. 8—12, საღ. 6—8 ს. ორპირის ქ., გიორგ იოსელიანის სახლი. (თ.—1321—40)

დოქტორი მედიცინისა

ი. გ. ჩუდნოვსკი

კირჩნის ქ., სახ. № 18.

ოფიცერთა ეკონომ. საზოგ. პირდაპირ. იღებს შინაგან და ნერვებიან ავადმყოფთ—ყოველ დღე დილას 9—11 ს., საღამოს 5—8 ს. (20—1420—3)

სურამში

კბილის ექიმი

ნინო რცხილაძე

მიიღებს კბილით ავადმყოფებს. გ. ლომსაძის აგარაკი.

ექიმი **ვ. მუსხელიშვილი** ხამშაბათიდან, 21 ივნისიდან, ქალაქ გარეშე წავიდა და ამის გამო ავადმყოფებს სგქტემბრამდე არ მიიღებს.

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

კარგად ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა, N 8. ტელეფონი N 695.

ე. ხ. ვაშაკიძე—ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9 ნახ.—10 ს.

ბ. ნ. დიასამიძე—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ., კანისა და ვენერ. 11—12 ს.

ბ. ა. ბოპოვი—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. ყელი, ყური და ცხვ. სნეულ. 11—11½.

ვ. ხ. ტანიშევსკი—ყოველ დღე, კვირის გარდა. შინაგანი ავად. 11½—12 ს.

შ. ა. მიქელაძე—შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1—2 ს.

ნ. ვ. მელიქიშვილი — ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

გ. ვ. ხობოლევსკი—ქირურგ., ყოველ დღე, კვირის გარდა. 2—3 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტეროლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; ავრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით

წამლოგა „606“-ით.

(წლ.—1090—126)

ექიმი ვ. არდაზიანი

შინაგანი და ბავშვების სნეულება, დილის 8—11 საათამდე საღამოს 5—7 საათამდე., კვირაობით დილის 9—12 ს.-მდე. ალექსანდრეს ქ. № 3. (თ.—1389—17)

ელექტრონისა და რენტგენის

ს ა მ კ უ რ ნ ა ლ ო

მიხეილ გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილ. 12—1 ს., ნაღ. 6—7 ს., გამინჯვა და გადადგმა რენტგენის ხსივებით. ვგრა, ყორდანოვის ქ., N 20. (წ.—1249—77)

ექიმი

შ. ა. მიქელაძე

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიანი ავადმყოფთ ყოველ დღე ნაღამოს 5 ნახ.—6 ნახ. საათამდი.

აბასთუმანში

კბილის ექიმი

ალ. სოლოლაშვილი

იღებს ავადმყოფებს. „დაჩა“ ტერმარქაროვისა. (თ.—1333—42)

ექიმი

ე. ვაშაკიძე

იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., ნაღამოთი 5—7 ს. ბაქოს ქუჩა N 12 (—1106

გამოვიდა და იყიდება

ქ. ბ. წ.-გ. გ. ნაზ. წიგნის მაღაზიაში, სოხეიგო მეწკვილაძესთან, საქართველოს ყველა ქალაქებისა და დაბების წიგნის მაღაზიებში და აგრეთვე სადგურებზედაც

ალ. თუთაევის

ახალი თხზულება:

„მეორე კაენი“,

დრამა ხამ მოქმ.

და ეპილოგი. ფასი 30 კ. იქვე იყიდება ამავე ავტორის შემდეგი ბიესები:

„ცოლი ვიტირო, თუ ფული“, ფასი 15 კაპ.

„უმარილის ბრალია“, ფასი 10 კ.

„ბედმა მიღალატა“, ფასი 20 კ.

„უშნო არშიყი“, და ვოდევილი

„ხოფიო“ 20 კ. ყველა ბიესები ნებადართულია წარმოსადგენად. (15.1397.4)

ადგენს და ამიტომაც ძნელი საქმე არ არის ადამიანმა იგი უფრო გაანავითაროს, გაალვივოს. საკითხავი მხოლოდ ის არის, რამდენად სასარგებლოა ომისა, რბევისა და სისხლის ღვრის აღლოს განზრახ გაღვივება. რა თქმა უნდა, მილიტარისტულს სახელმწიფოში გასაკვირველი არ არის „პოტეშნების“ არსებობა, სანამ მოთავენი თვით იდეის სიყალბეს და მიზნის მიუღწევლობის არ დაინახავენ. რა თქმა უნდა, რუსეთი დაინტერესებულია ჰყავდეს ძლიერი ჯარი; სახელმწიფოს სიძლიერისათვის სასარგებლოა თვითოეული ქვეშევრდომი გაწვრთნილი იყოს და საჭიროების დროს ქუდზე კაცი გამოდიოდეს. ხოლო სავალალო ის არის: „ვაი თუ სახელმწიფოებრივ პრინციპს პიროვნება მსხვერპლად ეწირებოდეს: ეს რომ ასეა, ბევრი მეცნიერი ამტკიცებს. სწორედ საკითხის ამ მხარეს ეხება გაზ. „რეჩის“ 205 ნომერში ექიმი ადრიან ვლადიმირსკი. იგი ადარებს ბავშვების სალდათობის და „პოტეშნიკების“ იდეას და რამდენადაც პირველი ბუნებრივ მოვლენად მიაჩნია, იმდენად მეორე—ნაძალადევად:

„აქ ბავშვები საერთო ინტერესებით კი არ არიან თავმოყრილი, შეკავშირებული, არამედ უცხო ძლიერმა, სრულიად გაუგებარმა, წლოვანობითა და ბუნებით განსხვავებულმა პირთა შეაჯგუფა ისინი ამ მტვრიან ადგილას. აქ (თამაშობის დროს), არ იყო ხელმძღვანელი იდეა, შინაარსი და განსაზღვრული მიზანი—იქ მხოლოდ მხიარული, სიცოცხლით სავსე, ბავშვის მთელი ბუნების მავარჯიშებული შემთხვევები იყო. აქ კი ყველაფერი სხვანაირადაა, აქ ბავშვის თავისებურობას და შემოქმედებას ადგილი არა აქვს, აქ ყველაფერი შაბლონითა და რამდენადაც ბავშვები უფრო ემსგავსებიან უსულ-გულო სალდათებს, რომელნიც მექანიურად ერაზმებიან, იმდენად უფრო ახარებენ მოთავეების გულს. განა საჭიროა, რომ ბავშვებს მოაკლოთ თავისებურობა, მიაჩვიოთ შაბლონს, გადააქციოთ უსულო მანქანად, იჰ, არა, არა! ეს ასე არ უნდა იყოს“!..

აქაც ვიტყვით, ყოველს მოვლენას ორი მხარე აქვს: ავი და კარგი. მართალია, ადამიანში ველურ აღლოთა გაღვივებას და ხელოვნურად მის გაღვიძებას დიდი დისონანსი შეაქვს ჰუმანიზმისა და პაციფიზმის ლაღადისში; მართალია, შეიძლება ეს გაწვრთნილი მასსა სულ სხვა მიზნისათვის მოიხმაროს გამოცდილმა და ფხიანმა პიროვნებამ, მაგრამ ამავე დროს „პოტეშნიკების“ მოწაფეთა ანგარიშიც მართალია. მეომარ სახელმწიფოს, გაწრთვნილი ქვეშევრდომნი ესაჭიროებიან.

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ **ტფ. გუბერნატორი**, რომელიც სამსახურის საქმეთა გამო, გორისა, ახალციხისა და ახალქალაქის მაზრაში გაემგზავრა. ტფილისში დაბრუნდება კვირას, 7 აგვისტოს.

✦ **ქართლ-კახეთის სასინოდო კანტორის სხდომები** 2 აგვისტოს დაიწყო. დასრულდება დღეს, 4 აგვისტოს. სხდომაზე დასასწრებლად ტფილისში ჩამოვიდა ქობულეთში საგარაკოდ მყოფი სასინოდ კანტორის პროკურორი ბ-ნი პოპოვი, რომელიც სხდომების დასრულების შემდეგ ისევ ქობულეთს გაემგზავრება.

✦ **ხიზანთა საკითხი.** პეტერბურგიდან ტფილისში ჩამოვიდა საგანგებო მინდობილებათა მოხელე მ. მ. ტებენკოვი, რომელმაც ნამეტნიკის კანცელარიასთან ერთად ამიერ კავკასიის ხიზანთა საკითხი უნდა გამოარკვიოს.

✦ **ცნობილ მფრინავს ვასილიევს**, რომელიც პეტერბურგიდან მოსკოვს გადაფრინდა, ტფილისიდან მისალოცი დეპეშები გაუგზავნეს.

✦ **კავკასიის მფრინავთა ჯგუფი** შემოდგომიდან თავის მოქმედებას განაახლებს. ამ აზრით სექტემბერში მოიწვევს ცნობილ მფრინავებს.

✦ **სასანიტარო კომისიამ** სასანიტარო ექიმის ვ. ა. მირაქოვისა, ბაზრის ზედამხედველის ე. ლომიძისა და სხვათა მონაწილეობით 2 და 3 აგვისტოს ქალაქის მეათე და მეთერთმეტე უბანში სანიტარული დათვალიერება მოახდინა. ყველგან შესაფერი განკარგულება გასცა.

✦ **ხმოსანთა არჩევა.** ქალაქის ხმოსანთა ამომრჩეველთა სიის შემმოწმებელმა კომისიამ შეამოწმა ქალაქის ყველა საარჩევნო უბნის ამომრჩეველთა სია. მეშვიდე უბნის ამომრჩეველთა სია ქალაქის გამგეობაშია გამოკიდული და მსურველს ყოველ დროს შეუძლიან ნახოს.

✦ **ქართულ კლუბში.** 10 აგვისტოსთვის ქართულ კლუბის წევრთა საერთო კრებაა განზრახული. განსახილველი საგნები: 1) კლუბის ნივთიერი მდგომარეობა, 2) წესდების ზოგიერთ მუხლის შეცვლა, 3) ახალ მამასახლისებისა და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები და 4) საკითხი კლუბისთვის საზამთრო სადგომის დაქირავების შესახებ.

✦ **ჯარიმა.** ტფ. გუბერნატორმა იარაღის შენახვისა და ტარების შესახებ გამოცემულ სავალდებულო დადგენილების დარღვევისათვის დააჯარიმა: ნიკოლოზ ნადიბაძე 1000 მან., ხოლო კონსტანტინე ყავრიშვილი—2,000 მან. თუ ჯარიმას არ გადაიხდიან, სამ-სამის თვით დაეპატიმრებენ.

✦ **ტფ. სახალხო უნივერსიტეტის** მოქმედება, რომელიც ზაფხულის გამო შეწყვეტილი იყო, განახლებულ იქმნება სექტემბრიდან. 29 ივლისს უნივერსიტეტის გამგეობამ სურამში გამართა სეირნობა, რომელმაც წმინდა შემოსავალი 200 მანეთამდე მისცა

✦ **საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოების საარქეოლოგიო ექსკურსიას**, რომელიც ამ ჟამად კახეთში იმყოფება, შეუძენია სხვა და სხვა პირთაგან: 1) ერთი პატარა ზარბაზანი (შამილის ნაქონი, 2) ერთი კაჟიანი თოფი, 3) ერთი ხმალი, 4) ოთხი შუბი და 5) ერთი პარკი ხელთ-ნაწერებისა. ამავე საზოგადოებას გაუგზავნია ზაქარია ედილაშვილისთვის 50 მ. ნუხის მაზრის (საინვილოს) გამოსაკვლევად არქეოლოგიის მხრით და 100 მ. ინგილო ქალის ტანთსაცმელის შესაძენად.

✦ **საადგილ-მამულო კომისიას გაუგზავნია** ინჟ. ქურდიანი ჩუმლაყში წყლის საყვანის მოსაწყობად. აქედან ინჟენერი წავა კარდანახსა, კაკაბეთსა და მალხაზოვკაში.

✦ **რკინის გზა ტფილისიდან კოჯრამდე.** მომავალ სექტემბერში ტფილისში ჩამოვლენ ფრანგი ინჟინრები, რომელთა ჩამოსვლასაც კავშირი აქვს ტფილისიდან კოჯრამდე ელექტრონის რკინის გზის გაყვანასთან.

✦ **ქალაქის სანატორია.** ტფ. ქალაქის თვითმმართველობას ბორჯომში აქვს განსვენებულ აბესალომოვ საგან დატოვებული მამული, რომლის შემოსავალი ემატება სტიპენდიებისთვის გადადებულ საგანგებო თანხას. ქალაქის გამგეობის წევრი გ. დ. ჟურული ქალაქის გამგეობას წინადადებას აძლევს, ამ მამულში ქალაქმა სანატორია გამართოს. ბ-ნ ჟურულის წინადადება განსახილველად ქალაქის საბჭოს გარდაეცემა, თანახმად ქალაქის გამგეობის დადგენილებისა.

✦ **გ. პ. ტატიშვილის ცხედარი** 2 აგვისტოს დაკრძალეს. განსვენებულ მოღვაწის დასაფლავებას, ნათესავთა გარდა, მრავალი პატივისმცემელნიც დაესწრნენ.

✦ **ბ-ნი თეოდო ფორდანია** ქართულ ენის მასწავლებლობას თხოულობს ტფ. ქართულ გიმნაზიაში.

✦ **კავკასიის სამოსწავლო ოლქის ინსპექტორი** ლ. გ. ლოპატინსკი ტფილისს დაბრუნდა და 1 აგვისტოდან თანამდებობის ასრულებას შეუდგა.

✦ **ტფ. ქალაქის წყალსადენის გამგე** ინჟ. კომიშირცევი ბაქოში გადავიდა ამავე აგილზე.

✦ **მეშვიდე უბნის ბოქაულის თანაშემწე ფლამანი**, თელავის მაზრის უფროსის თანაშემწედ დანიშნეს.

✦ **მიწათ-მოქმედების სამინისტროს მთავარი რწმუნებული** ბ. ბ. არქიპოვი სოჭას გაემგზავრა, სადაც ერთს კვირას დაჰყოფს.

✦ **ქალაქის საბჭოს შემფასებელ-აღმასრულებელი კომისია** ქალაქის უძრავი მამულების შემფასებლების მიერ შეგროვილ მასალების შემოწმებას პირველ ოქტომბრისთვის დაასრულებს.

✦ ქალაქის გამგეობასთან არსებულ საექიმო-სასანიტარო ბიუროს ცნობებით არამიანცის საავადმყოფოში 20 ივლისისათვის იყო 110 ავადმყოფი, ათი დღის განმავლობაში: მიემატა—41, გაეწერა—61, გარდაიცვალა—8, დარჩა—82.

ქალაქის ბარაკებში, ათი დღის განმავლობაში ჩაეწერა: ყელჭირვებით—4, ხუნაგით—9 (ერთი გარდაიცვალა), საოფლეთი—1 და ყვავილით—1.

ქალაქის სამშობიარო საავადმყოფოში ათი დღის განმავლობაში: ჩაეწერა მოსარჩენი 52 მოსამშობიარებელი, დაიბადა 40 ბავშვი, ოთხი შამობრივისა და 20 დედობ. ხქესის.

ალექსანდრეს კანისა და ვენერიულ ავადმყოფ. საავადმყოფოში იყო 31 კაცი და 32 ქალი, ჩაეწერა 18 კაცი და 12 ქალი. გაეწერა 19 კაცი და 13 ქალი, დარჩა 30 კაცი და 31 ქალი.

სულით ავადმყოფთა საავადმყოფოში იყო 29 კაცი და 21 ქალი.

წვრილი ამბები

✦ ტფილისში შეიპყრეს: გაბრიელ ივანეს ძე ოჰანეჯოვი, ალექსანდრე ივანეს ძე კარაპეტოვი და დანიელ მიკირტიჩის ძე ჯაგანოვი, რომელნიც ადმინისტრატიულის წესით გადასახლებულნი იყვნენ და თავის ნებით დაბრუნდნენ.

✦ 2 აგვისტოს, საღამოს 6 ნახევარ საათზე, ვორონცოვის ხიდზე ნიკოლოზ მიხეილის ძის ყიფიანის ავტომობილს (№ 40) ქვეშ მოჰყვა უცნობი ყმაწვილი და მძიმედ დაშავდა.

✦ 2 აგვისტოს ტფილისში შეიპყრეს 38 უპასპორტო.

საზოგადოებანი და კრებები

✦ დღეს **კავკასიის საიმპერატორო სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების დარბაზში** (ალექსანდრეს ბაღი) საღამოს 8 საათზე დანიშნულია ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს მორიგი კრება.

სასამართლო

✦ **გიმნაზიელ ქამაროვის გატაცების საქმის** გამოძიება, როგორც ვწერდით, უკვე დასრულდა და ბევრი დაპატიმრებულთაგანი გაანთავისუფლეს. დანარჩენები სამხედრო სამართალში მისცეს. აი მათი გვარები: პოლიეევკტ ნიორაძე, დავით ჭიპაძე, ივანე მურვანიშვილი, გიორგი ღამბაშიძე, ზაქარია ღონღაძე, გიორგი ბერიტაშვილი, ალექსანდრე გორდაძე, გრიგოლ ლეჟავა და ნატალია გიგაური, ყველა ეს პირნი დაპატიმრებულნი არიან. საბრალმდებლო ოქმები ამ დღეებში ჩააბარეს. მათ ბრალდებათ წარსულ წლის 28 აგვისტოს სურამის პარკიდან სახლში მიძავალ გიმნაზიელ ქამაროვზე რევოლვერებით თავდაცემა, გატაცება და 15,000 მან. გამოსასყიდ ფულის აღება.

✦ **ტფ. სამოსამართლო პალატის უფროსი თავჯდომარე** ნ. ნ. ლაგოდა ტფილისს დაბრუნდა და 1 აგვისტოდან თავის მოვალეობის ასრულებას შეუდგა.

სოფლებთა ცხოვრება

✦ ივლისის განმავლობაში კავკასიის სომეხთა საქველ მოქმედო საზოგადოების სამკითხველოთი უსაზღვროდ, თუ ცეცხლს დროზე არ მიუსწარ და მდგომიარე ხეებზე გადასვლამდე არ ჩააქრე, მისი ჩაქრობა უწვიმოდ შეუძლებელი ხდება.

ცხადია, ტყის გამგისათვის საჭიროა რაც შეიძლება მალე გაიგოს ტყეში ცეცხლის გაჩენა. საქმე კი ისეა მოწყობილი, რომ გამგე ხშირად მხოლოდ რამდენიმე დღის შემდეგ იგებს ტყეში ცეცხლის გაჩენას.

ამრიგად საქმის მოუწყობლობისა გამო განუკითხავად ისპობა ათას დესეტინობით 200 და 300 წლოვანი ნაძვისა და ფიჭვის ტყეები.

სამაგალითოდ აქვს ეს საქმე მოწყობილი ბორჯომის მამულს. ყველგან ქსელივით აქვს გაბმული ტელეფონი. შთის წვეროებზე, საიდანაც მთელი ბორჯომის ხეობა ხელის გულივითა ჩანს, აშენებულია საყარაულოები. ავარდება თუ არა სადმე ტყეში ბოლი, ყარაული იმ წამსვე ტელეფონით აცნობებს ნაწილის გამგეს, რუქისა და დურბინდის შემწეობით ზედ მიწევნით ანიშნებს იმ ადგილს, სადაც ბოლი გაჩნდა. სულ მცირე ხნის განმავლობაში, გამგე მჭრობელთა რაზმით წრეს ავლებს ცეცხლს და ადვილად იმორჩილებს და აქრობს.

იმის შემდეგ, რაც ბორჯომის მამულში ასე მოეწყო საქმე, ცეცხლმა თავის გამანადგურებელი ძალა დაჰკარგა. **მჭრობელთა გასამრჯელოს და ხარჯს მამული იხდის.** კარგი მისაბაძი საქმეა სახაზინო ტყეების გამგეთათვის, მით უმეტეს, რომ ამ საქმის მოსაწყობად იმ უზომო ზარალთან, რომელსაც ცეცხლი აყენებს ტყეს, სულ მცირე ხარჯია საჭიროა.

რაზე ისპობა ჩვენი ტყეები?

დაუნდობლად იჩეხება და ისპობა ჩვენი ქვეყნის მშვენება და სიამაყე, ჩვენი სიმდიდრე—ტყე. ჩვენ კი თითქმის ვერ ვამჩნევთ ამას, ვერა ვგრძნობთ იმ მწარე და უბედურ შედეგს, რომელიც აუცილებლივ თან მოსდევს ტყის განადგურებას.

მგონია, დროა შევიგნოთ, რომ ტყეს დიდი და მუდმივი გავლენა აქვს ადამიანის კეთილ-დღეობაზე.

მრავალმა მწარე მაგალითებმა მჭერმეტყველურად დაამტკიცა უცხო ქვეყნებში, რომ ტყის გაჩეხვა-მოსპობას თან მოსდევს გვალვა-სიმშილი და თვით ხალხის ამოწყვეტა. ამასვე ჭნდა მოველოდეთ ჩვენც, თუ ტყის უზომოდ ჩეხვას ასე გულგრილად ვუყურეთ.

განსაცდელში განსაკუთრებით ჩვენი მთა-გორიანი ადგილებია. დაქანებულ მთის ფერდობზე, რომელზეც მოისპო ტყე, წვიმის წყალი სწრაფად და ადვილად ჭრეცხს ზეადგს, რადგან არავითარი მექანიკური ძალა მას არ ეღობება წინ და მიაქვს ქვეით. აზვირთებულ მდინარედ ქცეული ნაკადულები ადვილად ჭგლეჯენ მიწას, კლდეს და ბარში ვენახებს, ბაღებსა და ნათესს ქვა და ღორღით ავსებენ.

1893 წ. მწარე დღე დაეყენა ს. საგარეჯოს (გარეჯ კახეთი), თვალთხევმა. რამდენიმე საათის განმავლობაში ცარიელზე დასტიკა გამძვინვარებულმა ხევმა ასზე მეტი მეკომური. წაართვა და დაუნგრია სახლები, მარნები, საბძლები და სხვა... წალეკა და გაავსო ქვა ღორღით ვენახები და ბაღები.

თითქმის ასეთივე უბედურება მიაყენა ამ ხევმა სოფელს 1895 წელსაც. ხევი ადიდდა და გაფართოვდა, მისი კალაპოტი ააპირებს ასცილდა და ამრიგად ყოველ გაზაფხულს დიდ განსაცდელს უქადის სოფელს.

ამ დღეშია შიგნით კახეთის სოფლებიც: ძველი-გავაზი, ყვარელი, შილდა, ნაფარეული, ს. ნიორე, ფშავი და სხვა. აგრეთვე ქართლის სოფლებიც.

საკმარისია, მკითხველო, იმოგზაუროთ რკინის გზით ტფილისიდან ხაშურამდე, რომ დარწმუნდეთ,—თუ დღეს რა უნუგეშო და საბრალო სურათს წარმოადგენს ჩვენი გაქუცული და გაგერანებული მთა გორები, რომლებიც ამ რამდენიმე ათიოდე წლის წინად გაუვალ ტყით იყო შემოსილი.

გატეტვლებულ, ნიადაგ ჩამორეცხილ ფერდობზე თითქმის შეუძლებელი ხდება მომავალში ტყის გაშენება, ამას ხაზინის მიერ ტფილისის მიდამოებზე ტყის გაშენების ცდა ცხადად გვიმტკიცებს.

მრავალი და მრავალნაირი მტერი ჰყავს ტყეს, მაგრამ ყველაზე დაუნდობელი და ვერაგი მტერი ადამიანია.

ტყეს უმთავრესად გლეხ-კაცობა სჩრის და ამიტომ ბევრსა ჭგონია და დარწმუნებულიც არის, რომ იგივე გლეხ კაცობა არის გამანადგურებელი და ჩვენი ტყეების მომსპობია; მაგრამ, თუ საქმეს ცოტა დრმად ჩაუკვირდებით, დარწმუნდებით, რომ გლეხ-კაცობას, შედარებით, მცირე დანაშაული მიუძღვის ამ ბოროტებაში.

დღეს მთელი რაოდენობა ჩვენი ტყეებისა ორ მესაკუთრეთა ხელშია: ხაზინისა და კერძო პირისა.

არას ვიტყვი ამ ვაებატონებზე, რომელთა სიხარბე-გაუმაძღრობამ და უგუნურება-დაუდევრობამ მთლად გასჩეხა, დასწვა და გაანადგურა მამა-პაპათაგან დაცული და „საშვილი-შვილოდ“ გადმოცემული ტყეები; ამ საქმეში მათი დანაშაული იმდენად აშკარა და ნათელია ყველასათვის, რომ მის მტკიცებას არ გამოუდგებით.

მე მსურს მკითხველის ყურადღება უმთავრესად ჩვენში სახაზინო ტყეების მდგომარეობას მივაქცინო.

სახაზინო ტყეების მმართველნი, აღტაცებულნი მრავალის უფლებით, უმაღლეს სპეციალურ სატყეო მეურნეობის ცოდნით და ნივთიერ შეძლებით, უსათუოდ სამაგალითოდ უნდა უვლიდნენ და იცავდნენ ტყეებს, ამ ქვეყნის განძს და ბედნიერებას, და სხვასაც უნდა მაგალითს უჩვენებდნენ, უნდა აქეზებდნენ საუკეთესო სატყეო მეურნეობის წარმოებით თავიანთ ტყეებში.

ვნახოთ, რამდენად პირნათლად ასრულებენ ესენი თავიანთ მოვალეობას.

ვისაც ჰსურს, ტყეს რაც შეიძლება მეტი განორჩეს და თანაც განადგურების გზაზე არ დააყენოს, უსათუოდ უნდა მოუაროს. უნდა უსათუოდ გამოიკვლიოს ყოველ-წლიურ ახალ ნერგ ტყის რაოდენობა და იმის მიხედვით შეუდგეს ტყის ჭრას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ე. ი., თუ ტყე მოუვლელია, პატრონი კი ჰსჭრის და სარგებლობს ტყით, აუცილებლივ შეუჩნევლად, ტყეს ჭლექს გაუჩენს

და მოსპობის გზას ვერ ააცდენს.

ვნახოთ ეხლა, რამდენი დესეტინა მოწყობილი მოვლილი ტყე აქვს ხაზინას ჩვენში.

კავკასიაში ხაზინას ეკუთვნის 3,131,336 დესეტინა ტყე. მოვლილი აქვს მხოლოდ 499,564 დესეტ. ე. ი. 14,43%. ამ რიგად სულ მცირე ნაწილი ტყეებისა არის გამოკვლეული, მოვლილი და მოსპობის გზას აშორებული. დიდი ნაწილი კი 85,57%, გამოუკვლეველი და მოუწყობელია, მაშასადამე მოსპობის გზაზეა დამდგარი. ტყეების მოსპობას საგრძნობლად ხელს უწყობს ცეცხლი. ყოველ წლივ, სისტემატიურად იწვის ასი და ათას დესეტინობით ტყე. 1908 წელს მარტო ახალციხის საელესნიჩოში 7000 დესეტინა ულრანი ნაძვის ტყე დაიწვა რამდენიმე კვირის განმავლობაში.

რა საშუალებას ხმარობენ ტყის გამგენი, რომ ასე ხშირად არ ანადგურებდეს ტყეს ცეცხლი? ძველსა და უვარგისს: ცეცხლის გაჭრობა ძველთაგანვე ადგილობრივ გლეხკაცობას აქვს დავალებული. ამათ ერეკება პოლიცია, როგორც ბეგარაზე, ხშირად სამი-ოთხი დღის ცეცხლის გაჩენის შემდეგ, როცა გამძვინვარებულ ცეცხლთან ბრძოლა ადამიანის ძალით შეუძლებელი ხდება. **ცეცხლის გაჭრობის დროს გლეხ-კაცობა თავის ხარჯით იკვებება**; ხაზინა მოვალედ არა სთვლის თავის თავს პური მაინც მისცეს მჭრობელთ, რასაკვირველია **შრომის ფასსაც არ გამოიღებს.**

ცეცხლი ტყეში პირველად ხმელ ბალახს უჩნდება, გადადის ნაყარ ტყეზე, შემდეგ ამართულ ხეებზე. ამ-

რიგად, თუ ცეცხლს დროზე არ მიუსწარ და მდგომიარე ხეებზე გადასვლამდე არ ჩააქრე, მისი ჩაქრობა უწვიმოდ შეუძლებელი ხდება.

ცხადია, ტყის გამგისათვის საჭიროა რაც შეიძლება მალე გაიგოს ტყეში ცეცხლის გაჩენა. საქმე კი ისეა მოწყობილი, რომ გამგე ხშირად მხოლოდ რამდენიმე დღის შემდეგ იგებს ტყეში ცეცხლის გაჩენას.

ამრიგად საქმის მოუწყობლობისა გამო განუკითხავად ისპობა ათას დესეტინობით 200 და 300 წლოვანი ნაძვისა და ფიჭვის ტყეები.

სამაგალითოდ აქვს ეს საქმე მოწყობილი ბორჯომის მამულს. ყველგან ქსელივით აქვს გაბმული ტელეფონი. შთის წვეროებზე, საიდანაც მთელი ბორჯომის ხეობა ხელის გულივითა ჩანს, აშენებულია საყარაულოები. ავარდება თუ არა სადმე ტყეში ბოლი, ყარაული იმ წამსვე ტელეფონით აცნობებს ნაწილის გამგეს, რუქისა და დურბინდის შემწეობით ზედ მიწევნით ანიშნებს იმ ადგილს, სადაც ბოლი გაჩნდა. სულ მცირე ხნის განმავლობაში, გამგე მჭრობელთა რაზმით წრეს ავლებს ცეცხლს და ადვილად იმორჩილებს და აქრობს.

იმის შემდეგ, რაც ბორჯომის მამულში ასე მოეწყო საქმე, ცეცხლმა თავის გამანადგურებელი ძალა დაჰკარგა. **მჭრობელთა გასამრჯელოს და ხარჯს მამული იხდის.** კარგი მისაბაძი საქმეა სახაზინო ტყეების გამგეთათვის, მით უმეტეს, რომ ამ საქმის მოსაწყობად იმ უზომო ზარალთან, რომელსაც ცეცხლი აყენებს ტყეს, სულ მცირე ხარჯია საჭიროა.

ბედნიერობა ის არის, რომ ცეცხლისაგან განადგურებულ ტყის ადგილზე, ტყის გაშენებას ადარავი ფიქრობს და ღვთის ანაბარად არა მიტოვებული. 20—25 წლის წინედ დაიწვა აბასთუმნის აგარაკში—დაბა აბასთუმნის 4—5 ვერსის მანძილზე,—ოთხი ათასი დესეტინა ნაძვის ტყე, მაგრამ ეს ამოდენა უდაბნოდ ქცეული ადგილი დღესაც ელის ტყით შემოსვას.

თუ ხაზინას ტყის გაშენება ამისთანა თვალ-საჩინო ადგილასაც ვერ მოუხერხებია, სხვა, უფრო მიყრუებულ ადგილას,-ხომ ფიქრადაც არ მოუვა. ესეთ გულგრილობას ტყის გაშენების საქმეში ტყის გამგენი ყოველთვის ფულის უქონლობას აბრალებენ. მაგრამ საჭირო თანხა ამ საქმის გასაძღოლად უკვე გაიჩინეს. ათ წელიწადზე მეტია რაც სახაზინო ტყეებში დაიწესეს განსაკუთრებული გადასახადი ამ საქმის მოსაწყობად. 1905 წელს, ამავე წლის ანგარიშით შეუკრეფიათ ეს გადასახადი კავკასიაში 12507,49 მან. დაუხარჯავთ კი ამ საქმეზე წლის განმავლობაში 795,08 მან. ე. ი. 6,35%?.. რამდენი გაუშენებიათ? ანგარიშში ნაჩვენები არ არის.

აი ასეთის ერთგულობით ეკიდა ტყის გაშენების საქმეს ჩვენი ტყეების უდიდესი მებატონე,—ხაზინა. რალა გვეთქმის იმ გულ-საკლავ გულგრილობისა, რომელსაც იჩენენ ამ საქმეში კერძო ტყის პატრონები.

არა მსმენია, რომელიმე მებატონეს ჩვენში როდისმე აღძროდეს სურვილი მაინც, ტყის ხელოვნურად გაშენებისა. ჩვენ ხალხს დაუცვია და იცვამს მხოლოდ იმ

ხონი

✦ ხონიდან ამ დღეებში **დეპუტაცია მიდის** მეფის მოადგილის წინაშე შუამდგომლობისათვის, რომ

ანგარიშ

ანგარიშ

ზავი ზღვის ნაპირა რკინის გზა ონს არ ააცდინონ.

✦ გადაითარგმნა და ახლო მომავალში დაიბეჭდება **ვ. ბლოხის:** „საფრანგეთის რევოლიუციის ისტორია“.

გათოვი

✦ „ნოვოე ვრემიას“ № 12704 ფეიქსე გვერდზე მოთავსებულია შემდეგი განცხადება: Одинокія, вдовы для жизни и труда на югѣ, адр: Батумъ, Н. Г. Желницкому. ძლიერ საინტერესოა ვიცოდეთ, რა ცხოვრებისთვის და რა შრომისთვის სჭირია ბ-ნ ნ. გ. ჟელნიცკის მარტოხელი ქალები და ქვრივები.

✦ **ნავთსადგურის გამგეობაში** გაჭრობის სამინისტროს წარმომადგენელის მონაწილეობით საბრძოლო კომიტეტმა და სანაოსნო საზოგადოებამ თათბირი გამართეს შესახებ ნავთსადგურის გაუმჯობესებისა და შავი ზღვის ნავთსადგურებში ორთქლავალთა მიმოსვლისა და გადაწყვეტილ იქმნა: პირველ რიგზე ნორმალური ნავთსადგურის აგება სოხუმში: მეორე, რიგზე, ნავთსადგურ-თავშესაფარისა სოჩში, ტუაფსეში, ადლერში, გუდაუთში და ოჩამჩირეში, მესამე რიგზე—ამგვარივე ბოლაზი უნდა აიგოს გელენჯიკსა, ანაპასა და სხვა ალაგებში.

✦ ოზურგეთის სამხედრო საკრებულოს თავმჯდომარე **აცხადებს,** რომ **ახალად გასაწვევი** ჯარის კაცები უნდა გამოცხადდენ: ბათუმისა—ბათუმში 21 ოქტომბერს, ართვინისა—ართვინში 15 ოქტომბერს, ოზურგეთისა—ოზურგეთში 17 ნოემბერს, ლანჩხუთისა—ლანჩხუთში 10 ნოემბერს და ჩოხტაურისა—ჩოხტაურში 1 ნოემბერს.

✦ ქალაქის საავადმყოფოს ქირურგის და **უფროსი ექიმის ადგილს** თხოულობს ტფილისიდან რ. გ. პირადოვი.

✦ **ბათომის ფოსტა-ტელეგრაფის უფროსი** ქალაქის გამგეობას სთხოვს, დაჩენილნოს იმ ხის შტოები, რომელთაც ქართველების ეკლესიასთან ედება ტელეგრაფის მართული და აბრკოლებს დეპეშების გადაცემას ბათუმიდან ბორჩხას.

✦ გემებზე ქალაქის წყლის მიმცემი აგენტი ნ. ე. პეზარო, რომ-

ბატარა **კორუმებს,** რომლებიც ეკლესიებსა და მონასტრებს გარს არტყია. სხვაგან კი დაუნდობლად ექცევა ტყეს. ტყის მოვლა-პატრონობა და გაშენება ჩვენ ხალხს ღვთის ნაბარას გაუშვია.

სულ სხვა თვალითა და მზრუნველობით უყურებენ ტყეს უცხო ქვეყნებში. ტყის მოვლა-გაშენება, მაგალითად გერმანიაში, მტკიცე ფეულებად ჰქონდა ხალხს გადაქცეული. ყოველი მამა, ვაჟის დაბადების აღსანიშნავად ვალდებული იყო რამდენიმე ხე დაერგო. აგრეთვე, ქორწინების წინ, უსათუოდ რამდენიმე ხესა რგავდა. თვით მთავრობა და ხელმწიფეები დიდის ყურადღებით ექცეოდნენ ტყის გაშენებას. ჯერ 1368 წელს ნიურბერგის ტყეში ტიტველ მინდვრებზე ტყის თესვა დაიწყეს. საქსონიაში მთელი აგარაკები, რამდენიმე ათასი დესეტინა ტყე, ხელოვნურად არის გაშენებულნი.

მომყავს ეს რამდენიმე სტრიქონი ტყე-რუს მოგზაურის ნათქვამი საქსონიის ტყეების დათვალიერების დროს: „მოწიწებით ვიდოდით ტყეტყე, სადაც ბუნებრივად ნაზარდი ალარაფერი დარჩენილიყო, სულ კულტურა, სულ ნაყოფი ადამიანის ხელმოსილიო“.

ცუდი გზები, ანუ უგზოობა, მეტად ხელს უშლის სასურველ მეურნეობის წარმოებას სახაზინო ტყეში. უგზოობისა გამო კაცი ვერ მისდგომია იმ ადგილებს, საცა 300—400 წლოვანი ხეები—ჰაპები—უმიზნოდ ლეპება და იღუპება, სოფლებთან ახლოს მდებარე ტყეები კი მეტისმეტად იჩეხება. უგზოობისა გამო ტყეში ბევრი ადგილები სავსეა ნაფოტებით, ნაყარი ტყით და კუნძებით, რომლებიც ხელს უწყობენ ცეცხლისა და ტყის მავნე მწერების გაჩენას.

ტყეების გასაწმენდად დიდი ხანია ხაზინამ განსაკუთრებული გადასახადი შეიტანა ჩვენში 10% сборъ на уборку остатковъ. დიდი თანხაც გროვდება ყოველწელს, მაგრამ ეს ფული დანიშნულებისამებრ არ-სად მოჰხმარებია.

ტყეს უზომო ზარალს აძლევს ნებადაურთველი ტყის ჭრა. მარტო ტფილისის გუბერნიაში ყოველ წლივ საშუალო რიცხვით, 7 ათასი ოქმი იწერება 20 ათას მანეთის ჯარიმით, ნებადაურთველად ტყის მოჭრისთვის.

ეს, რასაკვირველია, სატყეო ადმინისტრაციის აღმოჩენილისა, მაგრამ, თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ აღმოუჩენელი და ტყის ყარაულებისგან დაფარული გაცილებით ამ რიცხვს აღემატება, ადვილად წარმოიდგენთ, რა ენუგეშო მოვლენას წარმოადგენს ეს ფაქტი.

ამის გარდა, რომ ტყე უწესოდ და უადგილო-ადგილას იჩეხება და ნადგურდება, უზომო და ათეულ ჯარიმას უფსკრულის პირამდე მიჰყავს ისედაც გაძვალტყავებული გლეხ-კაცობა... ზოგიერთ სოფლებში ეს ჯარიმა სახელმწიფო გადასახადს აღემატება.

მიუხედავად დიდის ჯარიმისა, ნება-დაურთველი ხის მოჭრა არამც თუ არა კლებულობს, თან და თან მატულობს. ამ გარემოებასაც ნაკლების ყურადღებით ექცევიან სახაზინო ტყის გამგენი და მის შესასუსტებლად მხოლოდ რეპრესიულ ზომებს აძლიერებენ.

რისგან არის გამოწვეული ესეთი

ნობა **კონცერტიორთ ტფილისის სახალხო უნივერსიტეტის სასარგებლოდ.** სხვათა შორის, მონაწილეობას იღებდნენ გომართელი და გიგინეიშვილი.

✦ **სოფ. კავთისხევი.** აქაური ინტელიგენცია დიდის მუყაითობით სოფლის განვითარების საქმეს შეუდგა. თითქმის ყოველ კვირა-უქმე დღეს იმართება წარმოდგენები. ამის წინად გაიხსნა უფასო ბიბლიოთეკა-სამკითხველო, ეხლა კი როგორც გავიგეთ, აქ შემდგარ წვრილ კრედიტის ამხანაგობის თხოვნით ამ ორ სამ დღეში იქითვე გაემგზავრება სახელმწიფო ბანკთან არსებულ წვრილ კრედიტის ინსპექტორი ბ. გარტილი და იმედია, ამხანაგობაც მალე დაიწყებს მოქმედებას.

✦ **სოფ. კდდანი.** წვრილ კრედიტის საზოგადოებამ სახელმწიფო ბანკის ტფილისის **კანტორიდან** პირველ დაწყებით თანხად **1500** მანეთი უკვე მიიღო. ამხანაგობა მოქმედებას ნ აგვისტოდან დაიწყებს.

✦ **სუფსა (გურია).** სადგურ სუფსას და ფოთს შუა ავტომობილის მიმოსვლა გაჩაღდა, ავტომობილს ერთად ექვსი მგზავრი მიჰყავს და 18 ვერსის გავლაში მგზავრებს ახდევინებს ერთ მანეთს. წყნარი სიარულით ამ მანძილის გავლას უნდება მხოლოდ ნახევარი საათს, ჩქარით კი 18 წამს.

✦ **სოფ. ჯვარა** (ახალქალაქის მაზრა). პოლიციელებმა შეიპყრეს უცნობი, რომელმაც განაცხადა, ნიჟეგოროდის პოლკის გაქცეული ჯარის-კაცი **ნოე რამიშვილი** ვარო. მას სმიტ-ვესონის რევოლვერი და ხუთი პატრონი აღმოაჩნდა.

შეცდომის გასწორება. გუშინდელ **პატარა ფელეტონში** შეცდომითაა დაბეჭდილი: **„ეშმაკმა“,** როცა თბილ ადგილზე მოიკალათა, ოხუნჯობაც ქვეშ მოიყოლიაო“, უნდა იყოს „როცა **ცივს** ადგილზე“, და სხვა.

გურიის ნავთი

გურიის დასავლეთი ნაწილი დიდ მოძრაობაშია. ნავთის ნიშნებმა მრავალი იცხო ფირმისა და კომპანიის წარმომადგენელთა ყურადღება მიიპყრო. ინგლისელი, ფრანგი, გერმანელი, პოლონელი, რუსი, სომეხი, აი, რა ხალხი არა ტრიალებს დღეს გუ-

---

კერპი, გახშირებული ტყის ნებადაურთველი ჭრა, ესეთი მტრული დამოკიდებულება გლეხკაცობისა ტყესთან!

აი, უმთავრესი მიზეზები, ჩემის აზრით:

1. სახაზინო გლეხები ჩვენში არ არიან დაკმაყოფილებულნი სატყეო ნადელით, როგორც რუსეთში ყველა გუბერნიის გლეხკაცობა. სატყეო ნადელის მაგივრად ჩვენებურ გლეხკაცობას ეძლევა სახაზინო ტყეებიდან ოჯახის საჭიროებისათვის (ნაყარ ან ნაფოტარ ტყიდან, იშვიათად მდგომიარე ნედლი ტყისგან,) განსაზღვრული რაოდენობა შეშა-ფიჩხისა, ჭიგოსი და საშენ ხე-ტყისა, შუათანა რიცხვით თითო კომლზე მოდიოდ ერთი საჟენი შეშა-ფიჩხი, ერთი საშენე ხე და ზოგგან (კახეთში) 200-300 ღერი ჭიგო.

ეს რაოდენობა დაწესებულია 30 წლის წინად, მაშინდელ მეკომურთა რიცხვის მიხედვით, დღეს კი მეკომურთა რიცხვი გადიდებულა, ბევრგან გაორკეცდა კიდეც. მოთხოვნილება ხე-ტყისა გაიზარდა. დანიშნული რაოდენობა კი იგივე დარჩა. ცხადია, გლეხ-კაცის ოჯახს ვეღარ აკმაყოფილებს ეს რაოდენობა ხეტყის და ძალა-უნებურად, ან ბაჟით ან უბაჟოდ, ნებადაურთველად, სჭრის ტყესა.

მეტად დაზოგვით ეკიდება კლეტი ხე-ტყეს, მაგრამ მაინც გაჭირვებაშია.

შეშის დაზოგვამ ჩვენ გლეხ-კაცს თითქმის ყველგან მამა-ჰაპურ ბუხარზე ხელი აალებინა და უკვე ეკონომიური, თუმცა არა გიგიენური, თუნუქის ფეჩი შემოიღებინა.

2. ის დამოკიდებულება, რო-

მელიც ტყის გამგისა და გლეხ-კაცთა შორის არსებობს. ტყის გამგე, ეს ადგილობრივი ბატონ-პატრონი ტყისა, თითქოს სულ იმის ცდაშია, რაც შეიძლება მეტად შეზღუდოს და დასთრგუნოს ის მცირე უფლებაც კი ხე-ტყის სარგებლობისა, რომელიც მინიჭებული აქვთ გლეხებს უმაღლეს მთავრობისაგან.

ამის დასამტკიცებელ მაგალითებს ასობით მოვიტანდი, მაგრამ ეს შორს წაგვიყვანს. სანიმუშოდ რამდენიმეს აღვნიშნავ.

1892 წელს მარტყოფ-ივრის სააგარაკოს გამგემ თავის ნებით ჩამოართვა გარეთ-კახეთის სოფლებს (ნორიოს, მარტყობს, ხაშმს, პატარძეულს, ბერთუბანს, ნინო წმინდას, საგარეჯოს, გიორგი წმინდას და სხვათ ათას დესეტინაზე მეტი ადგილი, „საფიჩხეზ“ წოდებული, რომელიც ამ სოფლებს მიზომილი ჰქონდა უმაღლეს მთავრობისაგან ნადელად. შეიკრა ეს ადგილები და მოესპო ამდენ სოფელს შეშა-ფიჩხით სარგებლობა.

დიდის ტანჯვისა და წვალების შემდეგ, 3 წლის მერე, ეს ადგილები სოფლებმა უკანვე დაიბრუნეს. მაგრამ ერთი წლის შემდეგ, სახელმწიფო ქონებათა მმართველის ბეკის განკარგულებით, კვლავ ჩამოერთვათ ეს ადგილები. შესწუხდა გლეხ-კაცობა, მოესპო შეშა-ფიჩხი და აეკრძალა ამ ადგილებში საქონლის ძოვება. დაიწყო გამანთავისუფლებელი მოძრაობა, დადგა მარჯვე დრო, გლეხ-კაცობამ ისარგებლა არეულობით და მთელი თვისი ჯავრი და ბოლმა ამ „საფიჩხეებზე“ ამოიყარა. სუ მთლად გასჩეხა და დედა-მიწასთან გაასწო-

---

რია მშვენივრად აყრილი ახალ-მოზარდი ტყე.

1897 წ. შიგნით-კახეთის სოფლებს ყვარელს, ძველ-გავაზს, ახალ-გავაზს, ჭიკანს, კუჭატანს და სხვათ სახელმწიფო ქონებათა მმართველმა ბ. ბეკმა მოუსპო უმაღლესად ბოძებულ უფასო ტყე და დიდ გაჭირვებაში ჩაყენა. დიდის წვალების შემდეგ იმათაც დაიბრუნეს თავიანთი უფლება ამ უფასო ტყით სარგებლობისა.

1895 წ. ს. თორის გლეხებს უმაღლესის ბრძანებით ნადელად 75 დესეტინა ადგილი ებოძათ, რადგან (როგორც ამ აქტშია ნათქვამი) სოფლელები მეტად შევიწროვებულნი იყვნენ უადგილობით. ამ ბრძანებაში აღნიშნულია, რომ 75 დესეტინის ტყე შეუძლიანთ გლეხებს მოსჭრან და თავის საჭიროებისთვის გამოიყენონ, მაგრამ დახე ბედის სიმუხთლეს, ამ უმაღლესმა ბრძანებამაც ვერ უშველა გლეხებს.

გორის ტყის გამგე ბილიბინმა აუტეხა ვლეხებს დავა, შეუდგინა მრავალად ოქმები და აწოწიალა სასამართლოებში. სასამართლომ არა ერთხელ გაამართლა გლეხები, არა ერთხელ იცნო გლეხების უფლებანი ამ ადგილებზე კანონიერად, მაგრამ ტყის გამგე მაინც არ დასცხრა, არც ამ სასამართლოს გადაწყვეტილებას მიაქცია ყურადღება და კვლავ დევნა დაუწყო.

მოთმინებიდან გამოსულმა გლეხებმა გადასწყვიტეს სულ მთლად მოესპოთ ეს მშვენიერი ტყე, რომ ტყის გამგეს მიზეზი აღარა ჰქონოდა ოქმის დადგინებისა და მთლად წვალებისა.

ამგვარად ტყის გამგენი, ის მაგივრად, რომ ეცადონ მტკიცედ დაიცვან ის მცირე უფლებანი, რომლებიც მინიჭებული აქვთ ადგილობრივ გლეხებს მთავრობისაგან,

---

მაგრამ მოიჯარადრეებმა, სადაც მთელი უბნობით ვერ აიღეს მიწები, კერძო მესაკუთრეებისაგან შემდგარ პატარ-პატარა წრეებით მიაღწიეს მიზანს. ამის შემდეგ სოფლელთა იმედებსაც ბოლო მოეღო. შეერთებული მუშაობა, ერთი პირობის ცნობა და ერთმანეთ შორის ერთგვარი პასუხის-მგებლობით აღტურვა, ეხლა მთელი სოფლის ფართო წრიდან უფრო პატარ-პატარა ჯგუფებში გადავიდა, და ამიტომაც მოიჯარადრეთაგან მთელი პირობის, ან რომელიმე მისი მუხლის დარღვევის დროს, მესაკუთრენი უფრო ცუდ პირობებში იქნებიან, რადგან კანონიერის გზით მოიჯარადრის წინააღმდეგ საჩივრის აღძვრა სოფლისთვის უფრო ხელსაყრელია, ვიდრე ნივთიერად და ქონებრივადაც ღარიბ პატარა წრისათვის. ხშირად შეხვდებით, რომ ერთ პატარა სოფელში ორ ან სამ კომპანიას დაუიჯარებია ადგილები და სოფლელებიც თავის ადგილების ნაწილს ერთს აძლევენ და ნაწილს-მეორეს. ისინი ფიქრობენ: თუ ერთმა არ ჭმა სიკეთე, ეგეს მეორემ მაინც გასარგებლოსო. ნათქვამის შემდეგ ცხადია, რომ პატარა წრის წევრისაგან ორი საპირობო ვალდებულებათა დაცვა უფრო ძნელი იქნება, ვინმე ერთისა და ამ შემთხვევაში ისინი აშკარად სტყუვდებიან. ასეთია ის საერთო ნიადაგი, რომელზედაც სხვა და სხვა მოიჯარადრენი მოხერხებულად აგებენ თავიანთ გეგმას.

ვინ არიან ესენი?

ს. სამხთოში ადგილების უდიდესი ნაწილი დაიჯარებული აქვს ბაქოელ პირველ გილდიის ვაჭარს **რილხ�.** დღემდე მან გასჭრა შვიდი-რვა საჟენის სიღრმეზე მიწა და სხვა ადგილას მაზუთის ნიშნები აღმოაჩინა; განსაკუთრებით შესანიშნავია წინასწარ გამოკვლევის საუცხოო ნიშანი: ერთ ადგილას მიწის რვა საჟენის სიღრმეზე გაჭრის შემდეგ, ამოსკდა მაზუთის შადრევანი. ეხლა ეს შადრევანი შეჩერებულია, სანახავად არავის უშვებენ და თან მუდმივი შეიარაღებული მცველი ჰყავს მიჩენილი. როგორცა ვსთქვით, რილსკი ბაქოს ნავთის მწარმოებელია, განყოფილება ბათუმშიაც აქვს და ამიტომ სოფლებს ექვი ეპარება: ვაი თუ მან აქ მუშაობა სრულებით არ დაიწყოსო. მისი პირობები სოფლელთათვის მეტად სამძიმოა. ამას ამჩნევენ უკანასკნელნიც, მაგრამ წამხდარ საქმეს როგორ უშველონ, ეს კი არ იცინ.

მეორე მოიჯარადრე ბ-ნი **ზმედელი** ცნობილ ინჟინერ-გეოლოგის ფრენცელის მეთაურობით გასცილდა სამხთოოის საზღვრებს და ნავთის მეორე ნიშანზე ამყარებს მთელს იმედს. ეს ნიშანი სძევს ს. კონკკათის (ხვარ-

---

ბეთის საზოგადოება) **დასავლეთ**-აღმოსავლეთ ნაწილებში. ზმედელს სამხთოში ადგილები არ დაუიჯარებია. სამაგიეროდ მან აიღო ადგილები ხვარბეთისა და კახურის საზოგადოებაში და ჯუმათის მიწებიც აქვს დაიჯარებული. სულ **მას** დღემდე აღებული **აქვს 7000** დესეტინა მიწა. მესაკუთრეებთან პირობის შეკვრის გარდა, მან დაარიგა თვით პირობის გამკვეთმათვის ერთმანეთ შორის სახელმძღვანელო რუსულად დაბეჭდილი „ამხანაგობის ხელშეკრულება.“ ამ ხელშეკრულებაში ბევრი საყურადღებო მუხლებია მოთავსებული, და რომ მესაკუთრეებმა პირდაპირ უცვლელად ძიღონ ის ერთმანეთში დასადებ ხელ-შეკრულების დედნად, ვგონებ, ძლიერ კარგი და გამოსადეგიც იქნება.

მესამე ამხანაგობას წარმოადგენს, ეგრედ წოდებული **„ბუჩიის ამხანაგობა“.** ამ ამხანაგობაში უმეტესად ტფილისის სომეხი ვაჭრები შედიან. მათ დაიჯარეს ადგილები, როგორც სამხთოში, ისე კახურში, მხოლოდ ხვარბეთის საზოგადოებაში, როგორც ვიცი, მათ არ აუღიათ მიწა. ამ ამხანაგობის სახელითა მოქმედებდა, სხვათა შორის, ინ. ს. ურუშაძე, მაგრამ უკანასკნელად მის შესახებ გურიაში მეტად ცუდი ხმები დადის, და როგორც ამბობენ, ხსენებულმა ამხანაგობამ კიდევაც გამორიცხა თავის წრიდან

მეოთხე კომპანიაც გაჩნდა ამ ბოლო დროს. ეს არის ქართველი საზოგადოებისთვის კარგად ცნობილი ბ-ნი **ილია მგებრიშვილი.** მან დაიიჯარა ადგილები ხვარბეთისა და კახურის საზოგადოებაში. თვით ის ნობელის წარმომადგენლად იხსენიებს თავის თავს, თუმცა ჯერ კიდევ ეჭვში არიან—თუ რომელი ფირმის, ან ამხანაგობის წარმომადგენელი არის ბ-ნი მეხუზლა.

Duo.

(დასასრული იქნება)

მოზრდილი ამბები

სოფ. კავთისხევი (გორის მაზრა). კვირას ადგილობრივმა სტუნის მოყვარეებმა, ბ-ნთ ვასილ ალიშეიანისა და ვ. ალ. გუნიას მონაწილეობით, გამართეს წარმოდგენა დასდგეს „სიძე-სიმამრი“, მხიარული კომედია ვ. ალ. გუნიასი და „სასიძოს ერთი ცხვირი ხეირია“. წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა. განსაკუთრებით ნასიამოვნები დარჩა საზოგადოება ვასილ ალიშეიანისა და ვ. ალ. გუნიას თამაშობით. გუდ-წრფელ მადლობის დირსნი არიან ეს ჭეანი დამსახურებულნი მსახიობნი, რომ ხანდის ხან სოფლებსაც არ ივიწყებენ და ამით საშუალებას აძლევენ სოფლის საზოგადოებას ხელოვანი მსახიობნიცა ჭნახოს ხოლმე. სტენის მოყვარეთაგან ადგილობრივ ქ. ნ. ივდ. ბარნაბიშვილის ქალს, რომელიც ჯამდ მეორედ ჯამდის სტენაზე და მეორედ-

---

იმის მაგივრად რომ გლეხებს კეთილის განწყობილობით და ჩაგონებით ტყე შეაყვარონ, მათთვის ტყის მრავალგვარი სარგებლობა შეაგონებინონ, თითქოს განგებ ისე იქცევიან, რო დღეს გლეხ-კაცი მტრულის თვალით უყურებს ტყეს და მუდამ იმის ფიქრშია, რაც შეიძლება მეტი შემოსავალი ჰქონდეს ტყის გასაკეთად და გასანადგურებლად.

სწორედ ასეთი არანორმალურ ურთიერთობის ბრალია, რომ განმანთავისუფლებელი მოძრაობა მეხივით დაატყდა თავს ჩვენს ტყეებს.

ბევრგან გლეხკაცმა თავისი ბოლმა ტყეებზე ამოიყარა, მთლად გაჰკაფა და გაანადგურა, მიუხედავად იმისა, რომ მქადაგებელნი ყველგან ტყის დაცვას ურჩევდნენ გლეხებს...

ტყის გამგე (ლესნიჩი), იმდენად გართული და ჩაფლულია ქალალდებში, თავის კანცელიარიაში, რომ ხშირად ბევრმა მათგანმა თავის სალესნიჩოს სამზღვრებიც კი არ იცის და ტყეების ბედ-ილბალი დამყარებულია მთლად ტყის ყარაულობის პატიოსნებაზე.

ტყის ყარაული თვეში 14 მან. ილებს და მცირე ჯამაგირით უნდა შეინახოს ოჯახი, შეინახოს ცხენი და მრავალი ხარჯი გასწიოს სამსახურის გამო.

აშკარაა, ამ გარემოებაში მყოფი ტყის ყარაული თავს ვერ შეიმაგრებს და ტყეს ძარცვას დაუწყებს.

მგონი ეს მოკლე შენიშვნებიც საკმარისია, რომ მკითხველნი დარწმუნდნენ, რა უნუგეშო მომავალს უქადის აწ არსებული მართვა-გამგეობა ჩვენებურ ტყეს.

ადვილად წარმოსადგენია, რომ თუ საქმე ესე წავიდა, ჩვენი ტურფა ქვეყანა ახლო მომავალში უდაბნოს დაემსგავსება. **მ. მურვანიშვილი.**

�ე გვიმტკიცებს, რომ თამაშობის უნარი შესწევს. მუყაითი რეჟისორის დახმარებით იგი შეიძლება კარგი სცენის მოუკრავ დადგეს.

ახლო მომავლისთვის სცენის მოუკრავი ია-ფასიან სახალხო წარმოდგენის გამართვას აპირებენ. ძალიან კარგი აზრი მოსულიათ, რადგანაც პირველ ორს წარმოდგენას, ფასების სიძვირისა გამო, ხელ-მოკლე ხალხ-კაცობა ცოტა დასწრო...

ბიბლიოთეკა-სამკითხველოს კეთილსვა, სხვა და სხვა მიზეზისა გამო, შაბათისთვის გადადო. ხტუმარი.

უცხოეთი

ესპანია

ამის წინად ესპანიის ერთ კრეისერზე, სახელად „ნუან